

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.375/2020/9.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke

Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró

Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2021. június 18.

Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény

Terhelt(ek): III. rendű

Első fok: Pécsi Járásbíróság, 11.B.664/2018/34., ítélet,

tárgyalás, 2020. március 4.

Másodfok: Pécsi Törvényszék, 2.Bf.119/2020/7., ítélet,

tanácsülés, 2020. június 11.

Az indítvány előterjesztője: a III. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a III. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a III. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pécsi Járásbíróság 11.B.664/2018/34. számú, illetőleg a Pécsi Törvényszék 2.Bf.119/2020/7. számú ítéletét a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Pécsi Járásbíróság a 2020. március 4. napján meghozott 11.B.664/2018/34. számú ítéletével a III. rendű terheltet bűnsegédként mondta ki bűnösnek költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont] és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §). Ezért – halmazati büntetésül – 2 év 4 hónap szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett arról, hogy a szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani, valamint arról, hogy a III. rendű terhelt legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Elrendelte a Pécsi Járásbíróság B.958/2013/36. számú ítéletével kiszabott 6 hónap szabadságvesztés végrehajtását. Rendelkezett továbbá a bűnfelelőkről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Védelmi fellebbezések alapján eljárva a Pécsi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2020. június 11. napján jogerős 2.Bf.119/2020/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének bűnjelekkel és a bűnügyi költség viselésével kapcsolatos rendelkezéseit megváltoztatta, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

II.

[3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a III. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára, és a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára alapítottnak – a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezése, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében.

[4] Indokai szerint a bírósági eljárás során az eljárás törvényességére vonatkozó szigorú feltételek nem teljesültek maradéktalanul, és ezzel az eljárási szabályok sérültek.

[5] Hivatkozott arra, hogy a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt eljárási szabálysértés valósult meg, hiszen a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[6] A tárgyaláson ugyanis tanúként került kihallgatásra az 1. számú tanú, aki a nyomozás során még gyanúsított volt az ügyben. Gyanúsítottként védelmében ugyanaz a védő járt el, aki a tárgyalás során a II. rendű terhelt védelmét is ellátta. Utalt arra, hogy az 1. számú tanúval szemben azért szüntették meg az eljárást, mert terhelő vallomást tett a többi terheltre. Ekként álláspontja szerint a II. rendű terhelt védelmében kizárt védő járt el.

[7] A felülvizsgálati indítvány azt is tartalmazza, hogy hasonló helyzet áll fenn az indítványt előterjesztő védő esetében is, hiszen a tárgyalás során a III. rendű terhelt védelmét látta el, a nyomozás alatt viszont egy másik olyan gyanúsított védője volt, akit a tárgyaláson szintén tanúként hallgatott ki a bíróság.

[8] A felülvizsgálati indítvány hivatkozott arra, hogy a Pécsi Járásbíróság a tényállást olyan bizonyítékokra alapozta, amelyet az eljárásban nem lehetett volna felhasználni. Utalt rá, hogy az I. rendű terhelt az előkészítő ülésen beismerte a bűncselekmény elkövetését és lemondott a tárgyaláshoz fűződő jogáról, így vele szemben a bíróság akkor ítéletet hozott, míg a II. rendű és a III. rendű terhelttel szemben az ügyet elkülönítette. Ebben az elkülönített ügyben – indítvány ellenére – az I. számú terheltet a bíróság nem idézte, hanem csupán felolvasta a vallomását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ezen eljárása törvénytelen, amelyet nem orvosolt a másodfokú bíróság sem azzal, hogy az 1. számú terhelt vallomását a bizonyítékok köréből kirekesztette, ugyanis az eljárási szabálysértés kifejezetten hatással volt a tényállás feltárására és a bűnösség megállapítására.

[9] A Legfőbb Ügyészség a BF.33/2021/2. számú, a Be. 657. § (2) bekezdése alapján tett nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[10] Álláspontja szerint a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés csak az adott terhelt és védője viszonyában értelmezhető, így nincs helye hatályon kívül helyezésnek a kizárt védő eljárásával nem érintett terheltek esetében. Ezért a III. rendű terhelt védelmét ellátó védő nem hivatkozhat arra, hogy a II. rendű terhelt védelmében kizárt védő járt el az ügyben.

[11] Utalt arra, hogy a III. rendű terhelt védelmében eljáró, felülvizsgálati indítványt benyújtó védő is ellátta más gyanúsított védelmét a nyomozás során, azonban ő sem kizárt az ügyben, hiszen sem közte és a III. rendű terhelt, sem pedig a III. rendű terhelt és az utóbb tanúként kihallgatott gyanúsított között nem állapítható meg érdekellentét.

[12] Hivatkozott arra, hogy a Be. 650. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás az irányadó, az nem támadható. Ezért a felülvizsgálati indítvány tényállás megalapozottságát támadó részében kizárt. Álláspontja szerint az irányadó jogerős ítéleti tényállás alapján helytálló a III. rendű terhelt bűnösségére levont következtetés, a cselekmény minősítése és a kiszabott büntetés helyes.

[13] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett észrevételében a III. rendű terhelt védője kifejtette, hogy az eljárás egészét érinti, ha abban kizárt védő vett részt. Álláspontja szerint nem hagyható jóvá az olyan eljárás, amelyben a többiekre tényállást megalapozó módon terhelő vallomást tevő terhelt védője az eljárás további szakaszában olyan terhelt védelmét látja el, akivel kapcsolatban a korábbi védenca terhelő vallomást tett. Kifejtette, hogy a védőt érintő érdekellentétben megnyilvánuló kizárási ok akár az adott időpontban áll fenn, akár korábban állt fenn, a védő kizárását eredményezi. Utalt rá, hogy az 1. számú terhelt tanú vallomásának felolvasásával az elsőfokú bíróság megsértette a bizonyítás törvényességére vonatkozó törvényi rendelkezést, mivel az eljárás résztvevői jogainak lényeges sérelmével szerezte be a bizonyítékot. Ez az eljárási szabálysértés pedig kifejezetten hatással volt a tényállás feltárására és a bűnösség megállapítására.

III.

[14] A III. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[15] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, ami a jogerős ítélettel szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja.

[16] A Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, miszerint felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, és a jogerős bírósági határozatban rögzített tényállás alapulvételével, kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[17] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. Ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerint, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[18] A Be. 434. § szerint a tárgyaláson védő jelenléte kötelező, ha a büntetőeljárásban védő részvétele kötelező. Figyelemmel arra, hogy a III. rendű terhelttel szemben az ügyészség olyan bűncselekmény miatt emelt vádat, amelyre a törvény öt évnél súlyosabb szabadságvesztés kiszabását rendeli, a vele szemben folytatott büntetőeljárásban a védő részvétele a Be. 44. § a) pontja alapján kötelező volt.

[19] A felülvizsgálati indítványt a III. rendű terhelt védője terjesztette elő, ehhez képest az indítványozó azt sérelmezte, hogy a II. rendű terhelt védelmében kizárt védő járt el.

[20] A felülvizsgálatra jogosultak körét a törvény meghatározza. A felülvizsgálati indítvány mindig adott terhelt személye vonatkozásában nyújtható be. Ehhez képest értelemszerűen annak jogosultja az adott terhelt és a védője lehet. Másképpen szólva ez a védő nyilvánvalóan csak a védenre vonatkozásában jogosult felülvizsgálati indítvány benyújtására.

[21] Előrebocsátja a Kúria, hogy kétségtelen van olyan eljárási indok, amelynek következtében a célzott felülvizsgálati ok az ügy valamennyi terheltje esetében hatályon kívül helyezést eredményez. Ilyen ok például az, ha az adott bíró az ügyben kizárt. Viszont védő kizárása tárgyában a kizárás terjedelme csak akkor vonatkozó másik terheltre is, ha több terhelt válik érintetté az adott védő eljárása folytán.

[22] Jelen ügyben a II. rendű terhelt vonatkozásában felvetett, és egyébként más védőt is érintő eljárásjogi indokok, körülmények a felülvizsgálattal érintett III. rendű terhelt tekintetében közömbösek. Másként szólva, valójában az ilyen indítvány a benne célzott más terheltek tekintetében nem jogosulttól származó.

[23] A felülvizsgálati indítványt benyújtó védő azonban az indítványában magával szemben is kizárási ok fennállását valószínűsítette. Ezért a Kúria vizsgálta azt is, hogy a védőnek önmagával szemben bejelentett kifogása felveti-e a kizárás kérdését.

[24] A Be. 43. § (2) bekezdése szerint több terhelt érdekében ugyanaz a védő akkor járhat el, ha a terheltek érdekei nem ellentétesek. Ez a rendelkezés arra az esetre vonatkozik, ha a védő egyidejűleg látja el több terhelt védelmét. Kétségtelen, hogy jelen ügyben erről nincs szó.

[25] A Be. 43. § (1) bekezdés f) pontja alapján nem lehet védő, aki az ügyben tanúként részt vett, vagy résztvevő személy segítőjeként vesz vagy vett részt. Tekintettel arra, hogy a felülvizsgálati indítványt benyújtó védő sem a nyomozás során, sem a bírósági eljárásban nem tanú segítőjeként, hanem védőként járt el, e kizárási ok fogalmilag nem jöhet szóba.

[26] A Be. 43. § (1) bekezdés c) pontja alapján nem lehet védő, aki a terhelt érdekével ellentétes magatartást tanúsított, vagy akinek az érdeke a terheltével ellentétes.

[27] E kizárási ok alapján a Kúria megvizsgálta, hogy a felülvizsgálati indítványt benyújtó védő az eljárás során tanúsított-e a III. rendű terhelt érdekével ellentétes cselekményt. Ilyet a Kúria nem észlelt.

[28] A Kúria értelemszerűen arra is kiterjesztette a vizsgálatát, hogy a felülvizsgálati indítványt benyújtó védő által a nyomozás során védőként képviselt, a tárgyaláson tanúként kihallgatott gyanúsított tett-e olyan nyilatkozatot vagy tanúsított-e olyan magatartást, amely a III. rendű terhelt érdekeivel ellentétes.

[29] Ennek során megállapította, hogy gyanúsított – akivel szemben a nyomozást megszüntették – sem a nyomozás során gyanúsítottként, sem pedig a tárgyaláson tanúként nem tett olyan kijelentést, nem tanúsított olyan magatartást, amely a III. rendű terhelt érdekeivel ellentétes lett volna. Megjegyzi a Kúria, hogy a tárgyaláson tett vallomására sem a tárgyaláson jelen lévő védő, sem a III. rendű terhelt nem tett észrevételt, illetve kérdést sem intéztek hozzá (Pécsi Járásbíróság 11.B.664/2018/21. számú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal).

[30] Jelen ügyben tehát a felülvizsgálati indítványt előterjesztő, és az ügyben a III. rendű terhelt védelmét ellátó védő nem volt kizárt.

[31] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[32] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogszabály sérelme nélkül a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[33] Ehhez képest az indítvány a Be. 649. § (1) bekezdés a) pontra utalással valójában a bizonyítékok mikénti értékelésén keresztül a jogerős ítéleti tényállást támadta, amikor bizonyítékok eljárási szabályok megsértésével történő beszerzését állította, és a mérlegelt bizonyítékok elfogadását sérelmezte. Ez azonban a felülvizsgálatban kizárt.

[34] Ekként a Kúria a III. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés alapján a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[35] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[36] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2021. június 18.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő

BÉ